Vertaisuutta ja

yhteisöllisyyttä

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan kirjallinen lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle uutta rahapelijärjestelmää koskevaksi lainsäädännöksi (HE 16/2025 vp)

Sosped-säätiö (Pelirajaton) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä rahapelilaiksi.

Sosped-säätiön Pelirajaton tarjoaa ongelmallisesti rahapelaaville ja heidän läheisilleen monipuolisesti vertaistukea. Teemme valtakunnallista työtä yhdessä koulutettujen vapaaehtoisten vertaisohjaajien kanssa. Lisäksi koulutamme kokemusasiantuntijoita ja koordinoimme kokemusasiantuntijatoimintaa. Asiantuntijuutemme perustuu vahvasti kokemustietoon ja lausuntomme pohjautuu toiminnassa kerättyyn tietoon siitä, miten rahapeliongelma kehittyy ja miten voimme vaikuttavasti ehkäistä peliongelmia ja tukea jo ongelmia ja haittoja kokevia ihmisiä.

Korostamme lausunnossa samoja huomioita, joita nostimme esiin lain valmisteluvaiheessa (Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/27332/2023). Kannatamme edelleen myös muiden rahapelihaittojatoimijoiden lausunnoissaan esittämiä huomioita ja muutosehdotuksia.

Hallituksen esityksessä ei ole huomioitu monia rahapelihaittatoimijoiden aiemmin esittämiä huolia. Esitys on edelleen ristiriidassa lain tarkoituspykälän kanssa ja se esitetyssä muodossaan todennäköisesti lisää rahapelihaittoja niiden ehkäisemisen ja vähentämisen sijaan.

MARKKINOINTI

Mainontaan ja markkinointiin liittyvät teemat nousevat esiin toiminnassamme toistuvasti. Mainonnalla ja markkinoinnilla on merkittävä vaikutus pelaamisen aloittamiseen, lisääntymiseen, jatkumiseen ja sen alkamiseen uudelleen (retkahdus).

Esityksessä olevia puutteita markkinointiin liittyen:

- Kaikkein haitallisempien, korkean haittariskin pelien markkinointi sallitaan
- Ajallisia ja määrällisiä rajoituksia markkinoinnille ei aseteta
- Monet markkinointia rajoittavat käsitteet ovat epämääräisiä (esim. ‘koulujen läheisyys’, ‘mainonnan maltillinen toistuvuus’, ‘arvoltaan maltillinen asiakasetu’)
- Toimiluvanhaltijoita ei velvoiteta kertomaan rahapelaamisen riskeistä.
- Alaikäiset eivät välty rahapelimainonnalta (esim. sallittua kaikille avoimissa urheilutapahtumissa ja televisioissa kaikkina vuorokauden aikoina)
- Bonuspelirahan tai muiden hyödykkeiden tarjoaminen sallitaan asiakassuhteen ylläpitämiseksi

On tärkeää, että esitys sisältää kiellon kohdistaa markkinointia alaikäisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin sekä suoramarkkinointikiellon (kielletty ilman nimenomaista suostumusta, kielletty kohdistamasta suoramarkkinointia peliestoasiakkaisiin).

SOSPED

Vertaisuutta ja

yhteisöllisyyttä

RAHAPELIEN TOIMEENPANO

Esityksessä olevia keskeisiä puutteita ja ehdottamiamme vaihtoehtoja:

- Esityksen mukaan pelaajalla tulee olla jokaiseen eri peliyhtiöön oma pelitili. Esitämme vaihtoehtona yhtä yksittäistä pelitiliä, jota kautta tunnistaudutaan ja siirretään peliraha toimiluvanhaltijoiden digitaaliseen lompakkoon. Näin pelaaja näkisi selkeästi toimiluvanhaltijat sekä oman pelaamisen kokonaiskulutuksen. Tilin kautta voisi asettaa suoramarkkinointikiellon, pelirajoitukset ja -estot kerralla kaikille toimiluvanhaltijoille. Ennen pelaamisen aloittamista varmistettaisiin pelaajan asiallinen informointi rahapeleistä ja niihin liittyvistä riskeistä. Huolenpitoyhteydenotoista vastaisi yksittäisten peliyhtiöiden sijasta pelaajan kokonaistilanteen pelitilin kautta näkevä viranomainen.
- Esityksen mukaan pelaajien saatavilla on pidettävä tieto voiton todennäköisyydestä. Pinnallisen tiedon sijaan (vain päävoiton todennäköisyys ja palautusprosentti), tarjolla olevaa tietoa olisi tarkennettava ja laajennettava, jotta pelaaja voi aidosti ymmärtää rahapeleihin olennaisesti liittyvät käsitteet. Kustakin pelituotteesta olisi tarjottava kattava informaatio: pelin voittoluokat osumatodennäköisyyksineen ja niistä maksettavine voittoineen sisältävä taulukko, josta käy selväksi kokonaispalautusprosentin muodostuminen. Palautusprosenttia olisi lisäksi avattava graafisilla esityksillä oletetusta lopputuloksesta tietyillä aika- ja kierrosmäärillä.

RAJOITUKSET

Sosped-säätiön näkemys on, että kaikkia toimiluvanhaltijoita koskevan yhteisen kulutusrajan säätäminen olisi välttämätöntä pelihaittojen ehkäisemiksi ja vähentämiseksi.

Esityksessä olevia puutteita rajoituksiin liittyen:

- Pelaamiselle ei esitetä keskittyjä, yhtenäisiä kulutusrajoja, vaan rajat ovat toimiluvunhaltijakohtaisia eikä rajoja ole tarkemmin määritelty
- Nuorille aikuisille ei esitetä alempia kulutusrajoja
- Järjestelmän ulkopuolelle tapahtuvan pelaamisen estämiseksi ei esitetä maksuliikenne- tai verkkoliikenne-estoja

On tärkeää, että esitys sisältää kirjauksen keskitetystä peliestorekisteristä, jonka kautta pelieston voisi asettaa kaikkien toimiluvanhaltijoiden toimeenpanemiin
rahapeleihin.

Helsingissä 28.4.2025

Lassi Rajamäki
Toiminnanjohtaja, Sosped-säätiö

Jari Hartikainen
Päällikkö, Pelirajaton

SOSPED